

Публічний звіт Голови Держенергонагляду Руслана Слободяна за 2022 рік

Завдання та заходи Державної інспекції енергетичного нагляду України, їх виконання та досягнення результатів

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 року № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» утворено Державну інспекцію енергетичного нагляду України та покладено функції з реалізації державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2018 року № 77 затверджено Положення про Державну інспекцію енергетичного нагляду України та визначено основні завдання центрального органу виконавчої влади.

Постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1194 Уряд погодився з пропозицією Державної інспекції енергетичного нагляду щодо утворення 25 територіальних органів Державної інспекції енергетичного нагляду України як структурних підрозділів її апарату.

Держенергонагляд є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра енергетики України.

Основними завданнями Держенергонагляду є:

1. Реалізація державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.
2. Внесення на розгляд Міністра енергетики України пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.
3. Організація та здійснення державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання.

Основною метою діяльності Держенергонагляду є забезпечення стабільного та надійного енергопостачання споживачам.

Річний план здійснення заходів державного нагляду (контролю) Державної інспекції енергетичного нагляду України на 2022 рік затверджено наказом Держенергонагляду від 30 листопада 2021 року № 263, відповідно до якого передбачалося здійснення планових заходів державного (нагляду) контролю у 2022 році згідно з вимогами Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Річний план роботи на 2022 рік (далі – Річний план) розроблено Держенергонаглядом та затверджено Міністром енергетики України для організації виконання ряду завдань, наглядових функцій, а також підготовки пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері нагляду

(контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання. Річний план передбачав 88 завдань, із них 40 завдань стосуються державного нагляду (контролю) у галузі електроенергетики і 15 завдань у сфері теплопостачання, які націлені на забезпечення сталого енергопостачання всім суб'єктам господарювання. Решта завдань, визначених Річним планом, передбачають покращення, формування політики Держенергонагляду та стосуються ефективного управління.

Плани діяльності Держенергонагляду були ризикоорієнтовані з урахуванням загальнодержавних завдань щодо забезпечення максимальної міжнародної інтеграції з Європою в енергетичній сфері.

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України деякі заходи, зазначені в Річному плані, виконано частково або, на жаль, призупинено на час воєнного стану.

З 24 лютого 2022 року виконання основних завдань Держенергонаглядом було дещо ускладнено, але, незважаючи на це, було налагоджено дистанційну роботу всіх працівників, які перебували на неокупованих територіях та мали можливість бути на постійному зв'язку. З кожним днем бойових дій та з кожною ракетною атакою на енергетичні об'єкти працівникам Держенергонагляду додавалось все більше і більше складних та нових завдань, оскільки відновлення електропостачання через пошкодження об'єктів електричних мереж або їх складових внаслідок бойових дій – це важливий і складний етап для сталого функціонування всієї енергетичної системи.

Окрема увага приділялася питанням забезпечення паралельної роботи з Європейською енергетичною системою, перешкодами для якої є незабезпечення належного технічного стану та організації експлуатації енергетичного обладнання на об'єктах з виробництва, а також передачі електричної енергії, оскільки енергосистему України повністю синхронізовано з енергомережею континентальної Європи ENTSO–E. Відповідне рішення було ухвалено об'єднанням системних операторів ENTSO–E 11 березня 2022 року. Це історична подія, яка сьогодні стала не просто запорукою для розвитку української та європейської енергетики, а й крок, що дасть Україні можливість отримувати електроенергію, якщо агресор продовжить нищити нашу енергетичну інфраструктуру, і тим самим зберегти стабільну роботу енергосистеми.

Попри повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну Держенергонагляд продовжував свою діяльність і з професійною компетентністю було прийнято нові виклики та нестандартні, але дієві рішення для забезпечення сталого та надійного енергопостачання нашої країни.

Енергетичний сектор став однією з головних цілей військової агресії росії, і наша енергетика втратила значну частину потужностей.

Масштаби російських атак на енергетичну інфраструктуру не мають прецедентів у сучасній військовій історії. Російська армія завдала 10 масованих ударів критичній інфраструктурі країни, які включають 164 атаки крилатими ракетами та дронами-камікадзе. У країні пошкоджено всі теплоелектростанції та гідроелектростанції, різною мірою ушкоджено близько половини об'єктів високовольтної мережі.

Від початку російсько-української війни представники Держенергонагляду

беруть активну участь в оглядах пошкоджених об'єктів електричних мереж або їх складових. Загалом, протягом року було оглянуто 1 560 пошкоджених об'єктів електричних мереж або їх складових у 14 операторів систем розподілу (далі – ОСР) та оформлено 1292 дефектних акти.

Аналіз даних, отриманих у результаті зазначених заходів, дозволяє органам виконавчої влади розуміти стан речей у галузі та вживати відповідних дій для подолання наслідків ворожої агресії, відновлення енергопостачання та нормального функціонування економіки України.

Також здійснено активну роботу у рамках робочої групи з питань організації гуманітарної допомоги в енергетичній галузі, у ході яких опрацьовувалась потреба ОСР та оператора системи передачі в обладнанні, комплектуючих, запчастинах, матеріалах тощо, необхідних для відновлення енергетичної системи. Постійно відбувається комунікація з донорами, міжнародними організаціями та іншими структурами щодо можливості надання такої допомоги.

З метою стабілізації ситуації відбувались та продовжують відбуватися наради з іноземними партнерами Чехії, Бельгії, Саудівської Аравії, Японії, Німеччини, Великобританії, Нідерландів, Франції, Канади, Узбекистану, Казахстану, а також з Корейським агентством міжнародного співробітництва (КОІСА), Японським агентством міжнародного співробітництва (JICA), Світовим банком, Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) щодо можливостей надання допомоги у відновленні пошкоджень в електроенергетичних системах внаслідок воєнних дій.

Для планування відновлення електромереж на якісному новому рівні під час панелі «Зміна ролі Smart Grid: ефективний новий підхід до управління мережами, повне використання розумних мереж і технологій Smart Grid» Центральноєвропейської енергетичної конференції 2022 (СЕЕС XVI) Головою Держенергонагляду було представлено учасникам заходу перспективи модернізації електроенергетики шляхом впровадження найсучасніших технологій «Розумних мереж».

У результаті масованих ракетних обстрілів та атак безпілотників електростанції (генеруючі потужності) та мережі зазнали пошкоджень. Українські енергетики роблять усе можливе, аби стабілізувати ситуацію, проте значна частина обладнання не підлягає відновленню, а це обладнання – запорука забезпечення надійного і якісного електропостачання споживачів. Ця робота триває щодня, енергетична галузь працює цілодобово. Держенергонагляд, у свою чергу, долучається до всіх можливих завдань у межах своєї компетенції. Так було у 2022 році та буде продовжуватися у 2023 році.

Пошкодження енергетичної інфраструктури спричинили необхідність застосування стабілізаційних або аварійних обмежень споживання електроенергії.

Держенергонагляд на виконання доручення Прем'єр-міністра України провів позапланові перевірки ОСР у кожній області з метою справедливого розподілу електроенергії та для покращення ситуації із електропостачанням споживачів. За підсумками першого етапу перевірок у грудні 2022 року зафіксовано 193 порушення вимог нормативно-правових актів у галузі електроенергетики.

Також проведено 8 позапланових заходів державного нагляду (контролю) на виконання доручення Прем'єр-міністра України, яке було ініційовано Держенергонаглядом аргументованим листом до Міненерго з метою упередження кризових ситуацій в енергетиці та збереження необхідних потужностей. Передумовою цього став факт збільшення блоків, які були відключені для проведення аварійних робіт, та зростання технологічних порушень на теплових електростанціях та теплоелектроцентралях до рівня, що можна було характеризувати як загрозливий для енергетичної безпеки України.

З метою справедливої і рівномірної черговості розподілу використання доступної потужності та електроенергії між споживачами під час застосування заходів із примусового обмеження споживання електроенергії Держенергонаглядом взято участь у відповідних нарадах Міністерства енергетики України.

Для усунення критичних ситуацій в енергетиці внаслідок ракетних атак та упередження таких ситуацій у 2022 році Держенергонаглядом постійно забезпечувалась безпосередня робота у засіданнях Штабу з ліквідації наслідків воєнної надзвичайної ситуації державного рівня в електроенергетичних системах, Антикризового енергетичного штабу щодо стану підготовки до опалювального сезону, роботи підприємств паливно-енергетичного комплексу на осінньо-зимовий період 2022/2023 років та ліквідації наслідків російської військової агресії в електроенергетичних системах, робочої групи «Енергетична безпека» при Національній раді з відновлення України від наслідків війни з метою напрацювання шляхів захисту та відновлення енергетичної галузі, проходження опалювального періоду.

Попри виклики 2022 року Держенергонагляд продовжив безперервне виконання своїх завдань, необхідних для забезпечення енергетичної безпеки України, надійного і безпечного постачання електричної та теплової енергії споживачам, ефективного функціонування систем теплопостачання тощо.

Організація та здійснення державного енергетичного нагляду (контролю) за експлуатацією електричних станцій та мереж

Протягом 2022 року здійснювалася робота з реалізації державного нагляду (контролю) у галузі електроенергетики, зокрема стосовно дотримання оператором системи передачі та суб'єктами господарювання, які здійснюють господарську діяльність з виробництва електричної енергії, вимог законодавства у сфері електроенергетики, а саме щодо оператора системи передачі та електричних станцій здійснено 15 заходів державного нагляду (контролю) в період до 24 лютого 2022 року:

- 3 планових заходи в сфері електроенергетики щодо суб'єктів господарювання з високим ступенем ризику (суб'єкти господарювання, які мають значення для економіки і безпеки держави), за результатами складено та видано 3 акти і 3 приписи, із заходами щодо усунення виявлених 214 порушень законодавства;

- 8 позапланових заходів на виконання доручення Прем'єр-міністра України, яке було ініційовано Держенергонаглядом аргументованим листом до

Міненерго з метою упередження кризових ситуацій в енергетиці та збереження необхідних потужностей. Передумовою цього став факт збільшення блоків, які були відключено для проведення аварійних робіт, та зростання технологічних порушень на теплових електростанціях та теплоелектроцентралях до рівня, що можна було характеризувати як загрозливий для енергетичної безпеки України. Складено та видано 6 приписів із заходами та термінами щодо усунення виявлених 77 порушень законодавства;

- 4 позапланових перевірки стосовно виконання приписів, щодо усунення порушень вимог законодавства, виданих за результатами проведення попередніх заходів із здійснення державного нагляду (контролю). Два суб'єкти виконали усі пункти приписів, за іншими – складено та видано 2 приписи із заходами і термінами щодо усунення виявлених 5 порушень законодавства.

Виконання приписів Держенергонагляду та заходи сприяли стабільній і прогнозованій роботі генеруючих потужностей в об'єднаній енергосистемі України.

Починаючи з серпня 2022 року, на підставі наказів Міністерства енергетики України здійснено 26 заходів державного нагляду (контролю), під час яких виявлено 1 805 порушень законодавства:

- 17 позапланових заходів щодо дотримання оператором системи передачі та виробниками електричної енергії вимог законодавства у галузі електроенергетики стосовно виконання планів заходів з підготовки до роботи в осінньо–зимовий період 2022/2023 років; виконання умов наказу Міненерго щодо підготовки обладнань електростанцій і теплових мереж до надійної та ефективної роботи в осінньо–зимовий період, та перевірка виконання заходів, складених за результатами, розслідування технологічних порушень, приписів, виданих за результатами попередніх заходів Держенергонаглядом. Складено та видано 17 приписів із заходами та термінами щодо усунення виявлених 1 467 порушень законодавства;

- 8 позапланових заходів щодо дотримання виробниками електричної енергії вимог законодавства у галузі електроенергетики. Складено та видано 7 приписів із заходами та термінами щодо усунення виявлених 319 порушень законодавства;

- 1 позаплановий захід щодо дотримання оператором системи передачі (ПрАТ «НЕК «Укренерго») вимог законодавства у галузі електроенергетики стосовно з'ясування причин аварійного відключення генеруючого обладнання атомних електростанцій. Складено та видано 1 припис із заходами та термінами щодо усунення виявлених 19 порушень законодавства.

У зв'язку з введенням постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 року № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» припинено проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» та визначені підстави для проведення вищезазначених заходів.

Тому перевірка виконання 1887 порушень вимог чинного законодавства суб'єктами господарювання у галузі електроенергетики, які зазначені у

приписах, не здійснювалася. Перевірка виконання зазначених приписів буде здійснена після отримання дозволу на їх проведення.

Протягом звітнього року під час участі представниками Держенергонагляду у комісіях перевірено підготовку 15 об'єктів:

- 7 об'єктів до пропуску льодоходу, повені та паводку у складі комісій за зверненнями та на підставі наказів підприємств паливно-енергетичного комплексу;

- 6 об'єктів до грозового сезону та роботи в умовах високих температур за зверненнями та на підставі наказів підприємств паливно-енергетичного комплексу;

- обстежено стан 2 об'єктів гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання у складі галузевих комісій відповідно до графіка обстеження гідротехнічних споруд електростанцій України на 2022 рік, які виконуються у порядку та в обсязі, що визначені ГКД 34.03.106–2003 «Безпека гідротехнічних споруд і гідромеханічного обладнання електростанцій України. Положення про галузеву систему нагляду» та ГКД 34.21.342–2003 «Типова технічна програма обстеження гідротехнічних споруд і гідротехнічного обладнання електростанцій України».

За дорученням Міністерства енергетики України взято участь у проведенні галузевого протиаварійного тренування в якості спостерігачів згідно з вимогами Правил проведення протиаварійних тренувань персоналу електричних станцій та мереж, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.

Взято участь у складі 3 комісій щодо здійснення планових перевірок Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, об'єктів ПрАТ «НЕК «Укренерго», ПрАТ «Укргідроенерго», ДП «НАЕК «Енергоатом».

Також протягом звітнього періоду представниками Держенергонагляду взято участь у роботі 428 комісій з розслідування технологічних порушень на об'єктах електроенергетики.

На виконання доручення Міністерства енергетики України щомісяця проводилась робота з узагальнення інформації щодо стану аварійності в системі передачі та на обладнанні електричних станцій та мереж, у тому числі на підставі аналізу причин та передумов виникнення технологічних порушень на обладнанні електричних мереж ОЕС України.

Крім того, протягом звітнього періоду фахівцями Держенергонагляду взято участь:

- у ревізії Трипільської ТЕС ПАТ «Центренерго» щодо дотримання технології при виробництві електроенергії та списання палива;

- у 3-х інвентаризаційних комісіях з обстеження майна Кременчуцької ТЕЦ, пошкодженого внаслідок ракетних ударів з боку російської федерації (як представники Міненерго).

Участь Держенергонагляду у підготовці об'єктів житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу до осінньо-зимового періоду 2022/2023 року під час воєнного стану

Підставами для участі Держенергонагляду у підготовці об'єктів житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу до осінньо-зимового періоду 2022/2023 (далі – ОЗП) стали:

- розпорядження Кабінету Міністрів України (ДСК);
- постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Штабу з підготовки об'єктів житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу до ОЗП 2022/2023 року під час воєнного стану»;
- окреме доручення Міненерго щодо стану підготовки об'єктів паливно-енергетичного комплексу до ОЗП та для забезпечення споживачів електричною і тепловою енергією протягом опалювального сезону, а також надійному функціонуванню об'єднаної енергетичної системи України в ОЗП;
- Положення про порядок підготовки та оцінки готовності об'єктів електроенергетики до роботи в ОЗП;
- Правила підготовки теплових господарств до опалювального періоду.

На виконання зазначених вимог Держенергонаглядом взято участь у:

- оперативних штабах органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з підготовки теплових господарств, суб'єктів господарювання до роботи в опалювальний період;
- комісіях з перевірки готовності об'єктів/суб'єктів електроенергетики до роботи в ОЗП;
- комісіях з перевірки готовності теплових господарств до роботи в опалювальний період.

Функціональними завданнями Держенергонагляду з оцінки та підтвердження готовності суб'єктів господарювання до готовності роботи в ОЗП є:

- розгляд та аналіз отриманих від ОСР проєктів Плану заходів з підготовки до роботи в ОЗП;
- надання пропозицій та/або рекомендації до Плану заходів щодо їх достатності;
- участь у роботі комісії з перевірки готовності до роботи в ОЗП;
- оцінка готовності об'єктів електроенергетики до роботи в ОЗП;
- надання Міненерго висновку про готовність до роботи в ОЗП суб'єкта електроенергетики.

В умовах війни та нових викликів Держенергонагляд разом з Міненерго продовжували свою активну роботу та приймали важливі спільні рішення для упередження надскладних ситуацій в енергетичній галузі.

Важливим завданням енергетиків було забезпечення якісної підготовки об'єктів паливно-енергетичного комплексу України до ОЗП та його проходження.

Це питання було обговорено на засіданні колегії Держенергонагляду, яке відбулося 07 серпня 2022 року, де було оцінено в межах компетенції стан підготовки української енергетики в умовах російської агресії проти України.

Оскільки неможливо передбачити підступні дії загарбників, то при таких умовах суб'єкти господарювання у галузі електроенергетики та сфері теплопостачання мають вжити всіх доступних заходів для швидкого та якісного відновлення енергопостачання споживачів у разі такої необхідності. Це, у першу чергу, стосується створення відповідних аварійних запасів обладнання та матеріалів у кожного суб'єкта відносин у цій сфері.

Упродовж березня-липня 2022 року здійснювалася процедура розгляду проектів планів заходів з підготовки до роботи в осінньо-зимовий період 2022/2023 року (далі – ОЗП 2022/2023 року). Інформацію надало 41 енергопідприємство та оператор системи передачі електричної енергії ПрАТ «НЕК «Укренерго».

Відповідно до листа Міненерго з урахуванням результатів моніторингу проходження осінньо-зимового періоду 2021–2022 років Держенергонаглядом розглянуто та надано свої пропозиції і рекомендації до проектів планів заходів з підготовки до роботи в ОЗП (далі – проекти планів заходів) 14 енергопідприємствам (теплоелектростанції, теплоелектроцентралі), 23 ОСР та 39 іншим виробникам.

27 енергопідприємств та оператор системи передачі електричної енергії ПрАТ «НЕК «Укренерго» надали інформацію про затверджені плани заходів без погодження Держенергонаглядом.

Деякі енергопідприємства (14 енергооб'єктів), які внаслідок військової агресії російської федерації опинилися у зоні бойових дій (окупації) або обладнання яких пошкоджено, не розробляли проекти планів заходів у відповідності з вимогами Положення.

Також перевірено 42 об'єкти та суб'єктів електроенергетики (з урахуванням Західного ТУОМ, Північного ТУОМ, Південного ТУОМ та ПрАТ «НЕК «Укренерго») щодо готовності до роботи в ОЗП та видано відповідні акти перевірки готовності, в яких зазначено про готовність об'єктів електроенергетики до ОЗП.

Слід зазначити, що до складу комісії ТОВ «ДТЕК «Курахівська ТЕС» представники Держенергонагляду не залучалися та за результатами її роботи на адресу Держенергонагляду було направлено відповідний акт для аналізу.

Відповідно до пункту 9 розділу IV Положення за результатами участі в роботі комісій з перевірки готовності об'єктів енергопідприємств до роботи в ОЗП Держенергонагляд підготував 3 висновки про готовність до роботи в ОЗП та 20 висновків про неготовність до роботи в ОЗП. Також підготовлено 23 висновки про готовність до роботи в ОЗП за кожним з ОСР, з них лише 3 ОСР отримали висновки про готовність до роботи в ОЗП. Зазначені висновки в установленому порядку надано до Міненерго.

Разом з тим слід зазначити, що Держенергонаглядом під час підготовки кожного із висновків про готовність до роботи в ОЗП було враховано стан забезпеченості ОСР аварійним запасом матеріалів та устаткування на випадок ліквідації наслідків непередбачених обставин та стан роботи об'єктів електроенергетики оператора системи передачі, який впливає на надійність розподілу електричної енергії споживачам.

Представниками Держенергонагляду взято участь у засіданнях комісії з розгляду, затвердження та коригування планових річних та перспективних графіків ремонтів і модернізації (реконструкції) обладнання електростанцій енергогенеруючих компаній та теплоцентралей, створеної згідно з наказом Міністерства енергетики України. На підставі рішень комісії (4 засідання комісії) протягом поточного року вносились зміни до наказу Міненерго «Про підготовку обладнання електростанцій і теплових мереж до надійної та ефективної роботи у 2022 році та в осінньо-зимовий період 2022/2023 року» (зі змінами).

У сфері теплопостачання з метою сталого проходження опалювального періоду (далі – ОП) Держенергонаглядом:

- здійснювався моніторинг виконання планів організаційно-технічних заходів з підготовки та стану готовності до ОП теплових господарств. Так, зафіксовано проведення гідравлічних випробувань 11,86 тис. км теплових мереж (у двотрубному обчисленні) та виконання планово-попереджувальних ремонтів згідно з графіками в обсязі 75,3 %. Гідропневматичне промивання систем опалення соціально важливих споживачів теплової енергії (закладів охорони здоров'я, освіти та дошкільної освіти) проведено на 12693 об'єктах та гідравлічне випробування систем опалення на щільність та міцність – на 12934 об'єктах;

- під час оглядів об'єктів у сфері теплопостачання було виявлено та зафіксовано 2734 порушення вимог діючих норм і правил у сфері теплопостачання. З метою усунення порушень керівникам суб'єктів господарювання надано рекомендації у вигляді довідок з переліком невідкладних заходів, виконання яких знаходиться на контролі у територіальних органах Держенергонагляду. На даний час суб'єкти відносин у сфері теплопостачання усунули 2218 порушень (81 %);

- підтверджено стан готовності 16745 об'єктів у сфері теплопостачання у складі комісій з оцінки стану готовності теплових господарств до роботи в ОП, а саме:

- 3619 – джерелам теплової енергії;
- 3698 – медичним та лікувальним закладам;
- 2784 – дошкільним та навчальним закладам;
- 3520 – школам;
- 1000 – професійним та вищим навчальним закладам;
- 1294 – іншим закладам соціального значення;
- 830 – іншим споживачам;
- забезпечено контроль за своєчасним початком ОП суб'єктами господарювання.

ОП у населених пунктах України розпочався згідно з розпорядчими документами органів місцевого самоврядування з урахуванням температурних умов.

Станом на 01 грудня 2022 року включено в роботу 92,67 % опалювальних котелень та подано теплоносій 90,14 % споживачів теплової енергії.

Подано теплоносій на:

- житлові будинки – 92,2 %;

- заклади охорони здоров'я – 90,5 %;
- заклади освіти – 89,66 %;
- заклади дошкільної освіти – 88,2 %.

Представниками Держенергонагляду протягом звітного періоду взято участь:

- у 237 засіданнях комісій оперативних штабів органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з підготовки/готовності теплових господарств суб'єктів господарювання до роботи в ОП та його проходження, на яких обговорювались поточний стан та проблемні питання щодо підготовки об'єктів до ОП;

- у 12 комісіях із розслідування причин і наслідків аварій та відмов на теплових установках і мережах теплогенеруючих, теплотранспортуючих, теплопостачальних та теплосервісних організацій, які призвели до порушення режимів теплопостачання споживачів соціальної сфери із складенням відповідних актів розслідування згідно з вимогами Інструкції з обліку та розслідування технологічних порушень в роботі енергетичного господарства споживачів;

- у роботі 795 комісій суб'єктів господарювання з перевірки рівня знань працівників, які забезпечують оперативно-технологічне управління і технічне обслуговування обладнання на об'єктах теплоенергетики. В результаті атестовано 10036 осіб.

Моніторинг та нагляд за технічним станом та організацією експлуатації пристроїв автоматичного частотного розвантаження, встановлених у виробників електричної енергії, оператора системи передачі, ОСР та споживачів електричної енергії

Фахівцями Держенергонагляду під час проведення позапланових заходів (перевірок) здійснювався моніторинг та нагляд за технічним станом та організацією експлуатації пристроїв автоматичного частотного розвантаження, встановлених у виробників електричної енергії, оператора системи передачі, ОСР та споживачів електричної енергії (з урахуванням доручення Міністерства енергетики України).

За результатами оцінювання (моніторингу) стану пристроїв автоматичного частотного розвантаження у виробників електричної енергії та оператора системи передачі встановлено:

- на 10 енергокомпаніях та енергопідприємствах виконано всі заплановані на 2022 рік перевірки пристроїв ПА, зауважень до яких не виявлено;
- на 13 енергокомпаніях та енергопідприємствах виконання не у повному обсязі із запланованих на 2022 рік перевірок пристроїв ПА;
- на 4 енергокомпаніях та енергопідприємствах жодних перевірок не виконано.

За результатами оцінювання (моніторингу) стану пристроїв автоматичного частотного розвантаження ОСР та споживачів електричної енергії встановлено:

- обладнання 8650 комплектів АЧР на 1240 ПС 35-110(150) кВ ОСР;

– 2114 пристрої АЧР на 389 ПС 35-110(150) кВ споживачів.

За результатами оцінювання (моніторингу) виявлено 512 порушень, яких, станом на 01 жовтня 2022 року усунуто 323 порушення або (63%). Стан усунення інших зафіксованих порушень знаходиться на контролі територіальних органів Держенергонагляду.

Організація та здійснення державного енергетичного нагляду (контролю) щодо ОСР

За 12 місяців 2022 року здійснено 252 позапланових заходи в ОСР, з них:

- за дорученням Міністерства енергетики України здійснено 51 захід, при цьому виявлено майже 8,8 тис. порушень, видано 51 припис на їх усунення;
- за зверненнями фізичних осіб здійснено 113 заходів, при цьому виявлено понад 1,3 тис. порушень, видано 109 приписів на їх усунення;
- також було здійснено 88 перевірок приписів щодо усунення порушень вимог чинного законодавства.

Під час проведення позапланових заходів територіальними органами Держенергонагляду встановлено факти невиконання ремонтних робіт, запланованих на поточний рік, у тому числі графіків з розчистки трас ПЛ 0,4–150 кВ, а також запланованих заходів щодо підготовки об'єктів електричних мереж до роботи в ОЗП.

За результатами проведених позапланових заходів виявлено 8423 порушення, з них:

1. Технічного стану – 3304 порушень, з яких:
 - 1.1. Створюють передумови перерви в електропостачанні – 559 порушень.
 - 1.2. Можуть створити перерву в електропостачанні – 287 порушень.
 - 1.3. Впливають на надійність електропостачання – 861 порушень.
 - 1.4. Створюють небезпеку для персоналу або населення – 1597 порушення.
2. Порушення організації експлуатації – 5054, з яких:
 - 2.1. Невиконання графіків капітальних ремонтів – 2446.
 - 2.2. Невиконання графіків технічного обслуговування – 420.
 - 2.3. Невиконання графіків вимірювань та випробувань електрообладнання – 423.
 - 2.4. Невиконання графіків розчистки трас ПЛ – 1658.
 - 2.5. Невиконання графіків технічного обслуговування та випробувань пристроїв РЗ і ПА – 17.

За інформацією ОСР, наданою на адреси територіальних органів Держенергонагляду, станом на 30 грудня 2022 року усунуто 8056 порушень, зафіксованих у приписах, або більше ніж 95 %.

Також за результатами проведених заходів територіальними органами Держенергонагляду було виявлено 356 порушень ОСР у частині недотримання вимог нормативно-правових актів з питань порядку застосування заходів з обмеження постачання електричної енергії споживачам, зокрема:

- ГПВ не погоджені місцевими органами виконавчої влади (на рівні територіальних громад);

- до ГПВ не внесені приєднання (лінії 10 (6) кВ), що не мають об'єктів життєдіяльності населених пунктів;
- не залучені до ГПВ субспоживачі об'єктів критичної інфраструктури;
- зафіксовано випадки недотримання тривалості відключень споживачів (термін перевищує 1 год. і більше);
- у структурних підрозділах ОСР відсутній затверджений та погоджений з органами місцевого самоврядування список підприємств, що належать до критичної інфраструктури;
 - не оприлюднюються на вебсайті ОСР не пізніше ніж за одну добу до застосування ГПВ періодичність, причини та тривалість застосування кожної черги ГПВ, терміни перерви постачання електричної енергії населеним пунктам, окремим житловим масивам, вулицям із зазначенням годин доби.

За 12 місяців 2022 року Держенергонаглядом розглянуто 5025 звернень споживачів (замовників) електричної енергії з питань електроенергетики, з яких розглянуто 4733 звернення від громадян та 292 звернення від юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Із загальної кількості звернень споживачів (замовників) електричної енергії, які звернулись до Держенергонагляду, безпосередньо до територіальних органів надійшло та було розглянуто 2742 звернення, або 55% від загальної кількості звернень.

За підсумками розгляду звернень громадян Держенергонагляд надав 3995 інформативних відповідей. На користь громадян вирішені питання, порушені у 686 зверненнях.

Найбільше звернень заявників розглянуто управліннями Держенергонагляду у Чернівецькій області – 772 звернення, у Київській області – 770 звернень, у Полтавській області – 450 звернень, у Волинській області – 410 звернень, в Одеській області – 354 звернення.

Розподіл звернень за тематикою питань:

- дотримання ОСР порядку застосування заходів з обмеження та/або припинення постачання електричної енергії споживачам в частині розрахунків за спожиту електроенергію – 2220 звернень;
 - забезпечення надійного постачання електричної енергії 1150 звернень;
 - невідповідності вимогам нормативно-технічних документів параметрів якості електричної енергії – 560 звернень;
 - технічного стану електричних мереж – 173 звернення;
 - приєднання електроустановок до мереж ОСР (крім обґрунтованості вимог технічних умов) – 163 звернення;
 - обґрунтованості вимог технічних умов – 55 звернень.

За результатами розгляду звернень заявників на вимогу Держенергонагляду ОСР з метою відновлення прав заявників провели такі роботи:

- замінено 355 дефектних опор повітряних ліній електропередачі;
- виконано заміну 96 комутаційних апаратів в РУ–0,4 кВ трансформаторних підстанцій 10 (6)/0,4 кВ;
- виконано ремонт 87 кабельних ліній електропередачі напругою 0,4–10 кВ;

- здійснено розчистку від порослі та дерев 80 км трас повітряних ліній;
- здійснено регулювання напруги в 60ТП 10 (6)/0,4 кВ;
- виконано заміну проводів протяжністю 26 км повітряних ліній електропередачі напругою 0,4–10 кВ;
- замінено 4 силових трансформатори на ТП 10 (6)/0,4 кВ;
- побудовано 1 розвантажувальну підстанцію напругою 10 (6)/0,4 кВ;
- забезпечено цілісний контакт 269 з'єднань проводів на повітряних відгалуженнях до житлових будинків;
- виконано монтаж 175 повторних заземлень ПЛ–0,4 кВ, заземлення ТП та нейтралі трансформаторів;
- проведено перерозподіл навантаження на 156 ТП 10 (6)/0,4 кВ;
- 98 заявникам відновлено надійність електропостачання відповідно до категорії з надійності;

– проведено заміну 67 відгалужень до помешкань побутових споживачів. Також територіальними органами проведено роботи, передбачені Положенням про Державну інспекцію енергетичного нагляду України, а саме:

– взято участь у 148 комісіях інформаційно-консультаційних центрів по роботі зі споживачами електричної енергії при ОСР, на яких розглянуто 162 звернення споживачів. На цих комісіях прийнято рішення відновити порушені права 61 заявнику;

– взято участь у роботі 152 комісій з розслідування технологічних порушень (26 відмов 1 категорії та 126 відмов 2 категорії) на обладнанні електричних мереж 25 ОСР;

– взято участь у роботі 2304 комісій з перевірки знань та перевірено майже 32,7 тис. працівників суб'єктів господарювання, які забезпечують оперативно-технологічне управління і технічне обслуговування обладнання.

За зверненням ОСР у 2022 році розглянуто 118 проектів інвестиційних програм на 2022 та 2023 роки та програм розвитку на 2022–2026 роки (2023–2027 роки).

За результатами розгляду Держенергонагляд надає на адресу Регулятора відповідні висновки щодо пріоритетності технічних рішень для розвитку систем розподілу, передбачених проектами інвестиційних програм.

Виявлено, як приклад, наступні факти щодо необґрунтованості внесення заходів до проектів інвестиційних програм:

– 6 заходів з реконструкції ПЛ–0,4 кВ від ТП 10/0,4 кВ із заміною силових трансформаторів та встановлення додаткових розвантажувальних ТП;

– 9 заходів із встановлення КТП–10/0,4кВ визнані недоцільними у зв'язку з відповідністю параметрів якості електричної енергії;

– 4 заходи із встановлення ТП 10/0,4 кВ для реалізації приєднань електроустановок замовників;

– 2 заходи з реконструкції ПС 110/10 кВ у частині заміни акумуляторних батарей;

– 1 захід з реконструкції ПС 110/10 кВ.

Моніторингові заходи із забезпечення безпеки постачання електричної енергії на об'єктах енергетики ОСР:

- аналіз причин технологічних порушень у мережах ОСР у 2022 році;
- моніторинг стану розчистки трас ПЛ у 2022 році (перевірено 2058 ліній усіх класів напруг загальною протяжністю 1722,9 км);
- збір та узагальнення інформації із щоденним інформуванням Міненерго щодо знеструмлень мереж ОСР, починаючи з березня 2022 року;
- збір, узагальнення та аналіз інформації щодо пошкоджених об'єктів електричних мереж з інформуванням Міненерго;
- моніторинг стану виконання ОСР запланованих ремонтів;
- моніторинг стану готовності обладнання ПС 35–110 (150) кВ до роботи в умовах високих температур (виявлено 1947 порушень);
- перевірка усунення зауважень стосовно роботи обладнання в умовах високих температур (820 порушень);
- моніторинг стану виконання заходів з питань готовності ОСР до роботи в ОЗП;
- моніторинг стану укомплектування 25 ОСР аварійним запасом матеріалів та устаткуванням для виконання аварійно-відновлювальних робіт на лініях електропередачі і розподільних установках 0,4–110 (150) кВ в осінньо-зимовий період 2022/2023 року;
- моніторинг технічного стану пристроїв АЧР, встановлених на ПС 35–110 (150) кВ ОСР та споживачів;
- участь у комісіях ОСР з оцінки готовності щодо роботи в ОЗП та підготовка висновків про готовність або неготовність суб'єктів господарювання до роботи в ОЗП;
- участь у погодженні планів-графіків розчистки трас на об'єктах ОСР на 2023 рік.

На виконання доручень Міненерго у 2022 році Держенергонагляд здійснював моніторинг (контроль) та узагальнення інформації з таких напрямів діяльності ОСР:

- за Регламентом оперативних повідомлень щоденно на 8, 14 та 20 год. забезпечено інформування Міненерго щодо знеструмлень мереж ОСР (бойові дії та погодні умови);
- забезпечено щотижневий аналіз та узагальнення інформації про пошкоджені об'єкти електричних мереж або їх складових;
- забезпечено щоквартальний контроль виконання ОСР ремонтів, запланованих на 2022 рік;
- щодо наявності резерву потужності 450 АЗС вздовж 6 доріг міжнародного значення стосовно можливостей приєднання до електричних мереж електрозарядних станцій.

Крім того, представники Держенергонагляду у 2022 році на виконання вимог Тимчасового порядку дій ОСР з відновлення електропостачання населених пунктів, знеструмлених через пошкодження об'єктів електричних мереж або їх складових внаслідок бойових дій, у період дії в Україні воєнного стану, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне

регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, брали участь в огляді об'єктів електричних мереж ОСР, пошкоджених унаслідок бойових дій.

Станом на 28 грудня 2022 року оглянуто 1560 пошкоджених об'єктів електричних мереж або їх складових у 14 ОСР та оформлено 1292 дефектних акти.

Під час здійснення моніторингу повноти та якості розчистки трас ПЛ 0,4–110 (150) кВ у 2022 році було виявлено 7720 порушень щодо технічного стану.

Під час здійснення моніторингу основного обладнання ПС 35–110 (150) кВ, ТП 10/0,4кВ до роботи в умовах високих температур було виявлено 2094 порушення щодо технічного стану.

Очікуваний результат за моніторинговими заходами з безпеки постачання електричної енергії:

1. Приведення технічного стану об'єктів енергетики до вимог НПА, правил, норм та їх організації.
2. Зменшення недовідпуску електричної енергії і тривалості відключень.
3. Безпечне та якісне постачання енергії кінцевому споживачу.
4. Зменшення технологічних втрат.

Організація та здійснення державного нагляду (контролю) у сфері теплопостачання

Враховуючи обмеження у зв'язку з воєнним станом щодо проведення планових заходів, протягом січня-лютого 2022 року організовано проведення 16 планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері теплопостачання щодо суб'єктів господарювання з високим ступенем ризику, за результатами яких складено 16 актів та видано приписи на усунення 1207 виявлених порушень вимог законодавства. Також у січні 2022 року забезпечено проведення 1 позапланового заходу за зверненням фізичної особи (фізичних осіб) про порушення, що спричинило шкоду її (їхнім) правам, законним інтересам, життю чи здоров'ю, навколишньому природному середовищу чи безпеці держави з державного нагляду (контролю) у сфері теплопостачання. За результатами перевірки складено 1 акт та видано 1 припис на усунення 1 виявленого порушення вимог законодавства.

Заходи проводились до введення воєнного стану в Україні.

Також Держенергонагляд забезпечував розгляд звернень суб'єктів відносин у сфері теплопостачання.

Загалом протягом 2022 року розглянуто 98 звернень фізичних та юридичних осіб з питань, пов'язаних з діяльністю Держенергонагляду, в частині організації та здійснення державної політики у сфері нагляду (контролю) у сфері теплопостачання та надано відповіді у визначені законодавством терміни, у тому числі:

- 3 інформаційні запити;
- 1 звернення народного депутата України;

- 65 звернень фізичних осіб;
- 29 звернень інших суб'єктів відносин у сфері теплопостачання.

Крім того, проводився моніторинг проходження суб'єктами відносин у сфері теплопостачання опалювального періоду, з дотримання стану та режимів постачання теплової енергії, в першу чергу для соціально важливих споживачів. Протягом 2022 року Держенергонаглядом зафіксовано 3676 технологічних порушень. Понад 80% порушень відбулося на теплових мережах. Держенергонагляд вживав всіх необхідних заходів у межах своїх повноважень для недопущення у майбутньому вищенаведених порушень.

Надання оперативної інформації щодо пошкоджень об'єктів критичної енергетичної (в тому числі газової) інфраструктури внаслідок бойових дій

Слід зазначити, що додатковим напрямом робіт для Держенергонагляду під час воєнного стану є виконання доручень Міністерства енергетики, РНБОУ, Офісу Президента України стосовно надання оперативної інформації щодо пошкоджень об'єктів критичної енергетичної (в тому числі газової) інфраструктури внаслідок бойових дій, зокрема здійснюється:

1) щоденний моніторинг пошкоджень об'єктів газової інфраструктури через бойові дії, що призводять до зупинення постачання природного газу захищеним споживачам.

Станом на 31 грудня 2022 року Держенергонаглядом зафіксовано:

- пошкоджено або зруйновано об'єктів газової інфраструктури – 3441,5 км газопроводів, 701 засувку, 132 ГРП, 1088 ШГРП;
- відключено загалом з початку бойових дій 1410254 побутових споживачів газу, 6390 підприємств (установ, організацій), 334 виробника теплової енергії;
- залишаються відключеними 727016 побутових споживачів газу, 5000 підприємств (установ, організацій), 171 виробник теплової енергії.

Загалом пошкоджено 11885 об'єктів газової інфраструктури та завдано збитків оператору газотранспортної системи та 21 оператору газорозподільних систем на загальну суму 5039739,75 тис. грн (за попередніми оцінками);

2) щоденний збір, узагальнення та надання оперативної інформації про пошкодження об'єктів енергетичної сфери, а саме об'єктів у сфері теплопостачання, внаслідок ракетних та артилерійських ударів агресора, характеру заподіяних пошкоджень та їх наслідків.

Станом на 31 грудня 2022 року зафіксовано 965 пошкоджень об'єктів у сфері теплопостачання та збитків, завданих 80 суб'єктам господарювання, які провадять діяльність з виробництва, транспортування, постачання теплової енергії, на загальну суму 149 488,67 тис. грн (збитки пораховано частково).

За наданою зазначеними суб'єктами господарювання інформацією загалом на території України уражено об'єктів у сфері теплопостачання:

- 593 котельні (549 котелень пошкоджено та 44 зруйновано), з них: відновлено 417 котелень, підлягають відновленню 175 котелень. З пошкоджених котелень мають незначні пошкодження частини будівель і споруд, відновлення

яких не впливають на початок опалювального періоду 2022–2023 років, – 81 котельня;

- внаслідок бойових дій неможливо провести обстеження обладнання на 99 котельнях;

- теплові мережі протяжністю 70,24 км у двотрубному обчисленні (52,24 км пошкоджено та 18 км зруйновано), з них: відновлено 30,514 км та підлягають відновленню 39,724 км;

- 148 центральних теплових пунктів (ЦТП) та 2 індивідуальні теплові пункти (ІТП) (138 пошкоджено та 12 зруйновано), з них: відновлено 133 теплові пункти, підлягають відновленню 16 теплових пунктів).

З метою здійснення планових заходів державного (нагляду) контролю у 2023 році, відповідно до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» наказом Держенергонагляду затверджено Річний план здійснення заходів державного нагляду (контролю) Державної інспекції енергетичного нагляду України на 2023 рік.

Нормативно-правове регулювання

Відповідно до Положення про Державну інспекцію енергетичного нагляду України пропозиції щодо забезпечення формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання, зокрема розроблені Держенергонаглядом проекти нормативно-правових актів, Головою Держенергонагляду виносяться на розгляд Міністра енергетики України.

Так, протягом 2022 року Держенергонаглядом особлива увага приділялась нормативно-правовому врегулюванню таких питань:

- встановленню вимог щодо охорони електричних мереж, підвищенню надійності електропостачання та безпеки населення шляхом удосконалення господарсько-правових відносин між учасниками ринку електричної енергії, юридичними та фізичними особами, у власності яких перебувають об'єкти передачі електричної енергії і/або які здійснюють їх експлуатацію, а також підприємствами, установами, організаціями та громадянами, яким надано у власність, постійне або тимчасове користування земельні ділянки, на яких знаходяться об'єкти передачі електричної енергії;

- конкретизації та удосконаленню переліку питань щодо проведення заходів державного нагляду (контролю) з метою належної організації проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю);

- обліку та розслідуванню аварій та відмов в роботі енергетичного господарства споживачів;

- правилам введення в роботу технічно переоснащених або заміненіх складових частин діючих об'єктів електроенергетики напругою до 110 (150) кВ;

- удосконаленню здійснення державного нагляду (контролю) у галузях електроенергетики, теплопостачання, врегулюванню питання щодо державного контролю на ринку природного газу для забезпечення енергетичної безпеки держави, надійного (безперебійного) та безпечного постачання електричної, теплової енергій та природного газу, належного захисту прав споживачів шляхом

створення нової моделі державного енергетичного контролю із започаткуванням нових засад, які сприятимуть досягненню балансу між вимогами європейської спільноти та українського суспільства.

Протягом 2022 року Держенергонагляд брав участь у забезпеченні формування державної політики у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання шляхом опрацювання 28 проєктів нормативно-правових актів, із них:

- продовжено опрацювання та розроблено 18 проєктів нормативно-правових актів, з яких станом на початок 2023 року прийнято 8 актів;
- опрацьовано та надано пропозиції до 10 проєктів нормативно-правових актів, які надійшли на погодження від центральних органів виконавчої влади.

Прийняття у 2022 році низки нормативно-правових актів, розроблених Держенергонаглядом, забезпечує:

- врегулювання питання щодо підвищення надійності електропостачання та безпеки населення шляхом удосконалення господарсько-правових відносин між учасниками ринку електричної енергії, юридичними та фізичними особами, у власності яких перебувають об'єкти передачі електричної енергії і/або які здійснюють їх експлуатацію, а також підприємствами, установами, організаціями та громадянами, яким надано у власність, постійне або тимчасове користування земельні ділянки, на яких знаходяться об'єкти передачі електричної енергії;

- підвищення ефективності державного нагляду (контролю) в галузі електроенергетики та сфері теплопостачання при здійсненні відповідних планових та позапланових заходів;

- врегулювання питання щодо можливості працівників Держенергонагляду брати участь у роботі комісій щодо підтвердження готовності суб'єктів електроенергетики до роботи в осінньо-зимовий період, періоди (сезони) особливих погодних умов (грозивий період (сезон), періоди високих та низьких температур, льодоходу, повені та інші), у роботі інших комісій (за згодою).

Використання коштів Державного бюджету України

У 2022 році фінансова діяльність Держенергонагляду здійснювалась відповідно до бюджетної програми КПКВК 2403010 «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, а також інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» за бюджетною програмою КПКВК 2403010 «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» затверджені бюджетні призначення у сумі 212 814,1 тис. гривень.

Внаслідок військової агресії російської федерації в Україні введено воєнний стан відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні». У зв'язку з чим, Кабінетом Міністрів України постановою від 01 квітня 2022 № 401 «Про спрямування коштів до

резервного фонду державного бюджету» (далі-Постанова) скорочено видатки загального фонду Державного бюджету України на 2022 рік та спрямовано скорочені кошти до резервного фонду.

Постановою скорочено видатки за бюджетною програмою КПКВК 2403010 «Керівництво та управління у сфері енергетичного нагляду» на 21 281,4 тис. гривень. Таким чином, обсяг бюджетних призначень на утримання Держенергонагляду з урахуванням даного скорочення склав 191 532,7 тис. гривень. Відкрито асигнування в сумі 191 532 700,00 грн та проведено касові видатки на суму 186 887 669,59 грн, що складає 98,0 %.

Оплата праці співробітників Держенергонагляду в 2022 році здійснювалась вчасно та у повному обсязі на загальну суму 139 045 000,00 гривень.

Також нараховано та сплачено єдиний соціальний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування на суму 29 562 950,46 гривень.

Кредиторська заборгованість за загальним фондом зазначеної бюджетної програми на 01.01.2023 року складає 393 316,22 грн, дебіторська заборгованість відсутня.

Порівняно з 2021 роком, де кошторисом на утримання Держенергонагляду було затверджено поточні видатки загального фонду державного бюджету на загальну суму 199 958 900,00 грн, асигнування 2022 року зменшились на 4,21 % (8 426 200,00 грн).

Організаційна інформація

У Держенергонагляді забезпечено здійснення заходів щодо запобігання корупції, зокрема впроваджено ефективну систему запобігання корупції з подальшим застосуванням та удосконаленням механізмів прозорості, доброчесності, зниження корупційних ризиків та підвищення рівня довіри громадян.

Антикорупційну програму Держенергонагляду на 2020–2022 роки затверджено наказом Держенергонагляду від 03 квітня 2020 року № 75 та погоджено наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 06 серпня 2020 року № 339/20. Наказом Держенергонагляду від 07 вересня 2022 року № 118 внесено зміни до Антикорупційної програми Державної інспекції енергетичного нагляду України на 2020–2022 роки.

Протягом звітного року здійснено щоквартальний моніторинг та оцінку виконання Антикорупційної програми Держенергонагляду, а також вжито заходів щодо її неухильного виконання структурними підрозділами Держенергонагляду та його територіальними органами.

Також з метою удосконалення механізмів реалізації нормативно-правових актів забезпечено розроблення 7 наказів Держенергонагляду з метою попередження можливості вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією у сфері діяльності Держенергонагляду.

Інформація щодо діяльності Держенергонагляду, спрямована на запобігання корупції, удосконалення механізмів прозорості, доброчесності,

зниження корупційних ризиків та підвищення рівня довіри громадян, постійно розміщується на офіційному вебсайті Держенергонагляду у рубриці «Запобігання та протидія корупції».

Також протягом звітнього року Держенергонагляд забезпечував ефективну діяльність з внутрішнього аудиту відповідно до Положення про Держенергонагляд, вимог Бюджетного кодексу України, Порядку здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 року № 1001, Стандартів внутрішнього аудиту, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 04 жовтня 2011 року № 1247 (зі змінами).

Зокрема, на 100 % забезпечено виконання Операційного плану діяльності з внутрішнього аудиту на 2022 рік Держенергонагляду, який сформований на підставі ризик-орієнтовного підходу.

Так, проведені в 2022 році планові внутрішні аудити орієнтовані на здійснення оцінки ефективності, результативності та якості виконання завдань і функцій Держенергонагляду.

За результатами проведених внутрішніх аудитів встановлено випадки нефінансових порушень, зокрема у функціонуванні системи внутрішнього контролю.

Надано відповідні висновки та рекомендації щодо усунення виявлених помилок і недоліків, а також недопущення їх в подальшому.

За результатами виконання рекомендацій досягнуто зменшення ризику вчинення порушень та недоліків, а також вдосконалення діяльності Держенергонагляду.

У 2022 році Держенергонаглядом забезпечувався комплексний підхід до реалізації всіх поставлених завдань в умовах воєнного стану, розвитку потенціалу та підвищення кваліфікації державних службовців.

Зокрема, приведено структуру та штатний розпис працівників апарату та територіальних органів Держенергонагляду до граничної чисельності відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05 квітня 2014 року № 85 «Деякі питання затвердження граничної чисельності працівників апарату та територіальних органів центральних органів виконавчої влади, інших державних органів» (зі змінами) та затверджено наказом Держенергонагляду від 19 квітня 2022 року № 47 «Про введення в дію структури та штатного розпису Держенергонагляду», яким передбачено загальну чисельність – 723 одиниці.

Станом на 31 грудня 2022 року фактична чисельність працівників апарату Держенергонагляду складає 529 осіб (73% від штатної чисельності).

Протягом звітнього року в Держенергонагляді призначено 105 працівників.

Також протягом 2022 року з метою проведення заходів державного нагляду (контролю) під час дії воєнного стану працівниками Держенергонагляду було здійснено 581 службове відрядження в межах України, в тому числі з метою усунення пошкоджень енергетичної інфраструктури внаслідок бойових дій та ракетних ударів.

Слід зазначити, що у звітному році державними службовцями Держенергонагляду підвищено кваліфікацію за загальними професійними (сертифікатними), загальними короткостроковими програмами, пройдено дистанційне навчання за онлайн-курсами на освітніх е-платформах та отримано 1316 сертифікатів, свідоцтв або інших документів, що посвідчують підвищення кваліфікації.

Держенергонаглядом спільно з Вінницьким національним технічним університетом розроблено та погоджено спеціальну професійну програму та спеціальну короткострокову програму підвищення кваліфікації державних службовців категорій «А», «Б» і «В» з електроенергетичного напрямку та теплопостачання.

Крім того, протягом жовтня 2022 року на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2022 року № 824–р «Про проведення функціонального аудиту органів виконавчої влади» проведено функціональний аудит Держенергонагляду (далі – Аудит) на предмет визначення критичних, актуальних та неактуальних функцій Держенергонагляду, з метою підготовки пропозицій щодо їх збереження або виключення, необхідності виконання або невиконання в умовах воєнного, під час якого було досліджено 1936 функцій державного органу.

За результатами такого дослідження встановлено, що 1912 функцій (98,76%) є актуальними на період воєнного стану, Зазначене свідчить, що структурні підрозділи апарату мають високий рівень важливих функцій та суттєве навантаження. Також за фактичної чисельності Держенергонагляду у 529 працівників виникає ризик суттєвого збільшення навантаження на інспекторський склад у зв'язку з виникненням додаткових завдань (своєчасне обстеження, оцінка), що пов'язані з руйнуваннями енергетичних об'єктів, а це, в свою чергу, відображається на своєчасному відновленні енергопостачання та її надійності.

Враховуючи зазначене, за результатами Аудиту було рекомендовано привести у відповідність фактичну чисельність працівників Держенергонагляду в межах граничної чисельності – 723 одиниці.

У 2022 році з метою прийняття ефективних рішень та комунікації з регіональними управліннями Держенергонагляду для виконання поточних та нових завдань, викликаних умовами воєнного стану, для упередження надскладних ситуацій в енергетичній галузі щотижнево проводились апаратні та оперативні наради, робочі наради з керівниками апарату та територіальних органів Держенергонагляду з метою обговорення нагальних питань та своєчасного реагування на виклики, які поставали перед енергетикою України внаслідок атак ворога. Зокрема, проведено 46 апаратних нарад, 44 оперативні наради та 5 робочих нарад, результатом яких було окреслено ряд конкретних дій, спрямованих на виконання завдань.

Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Держенергонагляду, обговорення найважливіших напрямів його діяльності, прийняття рішень щодо перспектив державного органу у звітному році

забезпечено організацію та проведення у серпні 2022 року засідання колегії Держенергонагляду.

За результатами засідання підготовлено протокол та рішення колегії, в якому визначені завдання з метою підготовки та оцінки готовності теплових, тепловикористальних установок і мереж, енергетичного обладнання суб'єктів відносин у сфері теплопостачання до роботи в опалювальний період та запровадження нових підходів у роботі, зокрема декларативного принципу підтвердження готовності до роботи в ОП суб'єктів відносин у сфері теплопостачання та особливостей участі у комісіях з перевірки готовності до роботи в ОП представників Держенергонагляду, що забезпечить зменшення надмірного регуляторного тиску на всі суб'єкти відносин у сфері теплопостачання, яке затверджене наказом Держенергонагляду від 19 серпня 2022 року № 104, та ряду інших питань.

Керуючись у своїй діяльності принципами відкритості та прозорості, Держенергонагляд забезпечував ефективне комунікування з громадськістю з метою інформування про важливі питання суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку держави.

Зокрема, у рамках роз'яснювальної роботи та висвітлення діяльності Держенергонагляду на офіційному вебсайті та у соціальній мережі «Фейсбук» за звітний період опубліковано 114 інформаційних матеріалів та 194 постів. Також з метою інформування населення від 18 серпня 2022 року створено офіційний телеграм-канал Держенергонагляду.

З метою підвищення ефективності роботи документообіг у Державній інспекції енергетичного нагляду України здійснюється за допомогою системи електронного документообігу «АСКОД».

Державна інспекція енергетичного нагляду України продовжує ефективно працювати в умовах воєнного стану, діяльність Держенергонагляду здійснюється в межах тимчасових обмежень відповідно до вимог положень Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Незважаючи на воєнний стан, що був запроваджений у зв'язку з повномасштабним вторгненням російської федерації на територію України, та враховуючи те, що протягом 2022 року на території України велися активні бойові дії, а також її частина перебувала та продовжує залишатись під окупацією, було забезпечено ефективне ведення документообігу в Держенергонагляді. Загальний обсяг документообігу у 2022 році склав 59203 документи.

З метою оперативного реагування на проблемні питання громадян у Держенергонагляді функціонує телефонна «гаряча лінія», яка проводиться відповідно до затвердженого Графіка проведення телефонної «гарячої лінії». Вся необхідна інформація оприлюднюється на офіційному вебсайті Держенергонагляду.

Крім того, на офіційному вебсайті Держенергонагляду у розділі «Для громадськості» розміщено форми для подання електронних звернень громадян та запитів на публічну інформацію до Державної інспекції енергетичного нагляду України, що забезпечує конституційне право громадян на звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і

службових осіб цих органів. Також на офіційному вебсайті Держенергонагляду щоквартально та щорічно розміщується інформація щодо роботи зі зверненнями громадян.

З метою забезпечення створення та підтримання нормативних умов праці персоналу апарату та територіальних органів Держенергонагляду, а також утримання об'єктів нерухомого та рухомого майна, які знаходяться на балансі та в управлінні Держенергонагляду (за винятком тимчасово окупованих територій України) в межах наявного фінансування та з урахуванням обмежень, які виникли внаслідок агресії російської федерації та воєнного стану в Україні, у 2022 році здійснено безперервний супровід утримання об'єктів/офісних приміщень та забезпечено працездатність/відновлення майна Держенергонагляду, необхідного для виконання першочергових завдань і функцій (за виключенням тимчасово окупованих територій України).

Станом на 31 грудня 2022 року у тимчасовій окупації знаходяться:

– 4 об'єкти нерухомості (337,1 кв. м, або 1,56 % від площ офісних приміщень на балансі Держенергонагляду), що розташовані у 4 містах України, у тому числі: м. Бердянськ Запорізької області, м. Сєверодонецьк та Старобільськ Луганської області, м. Нова Каховка Херсонської області;

– 6 одиниць автомобілів (7% від загальної кількості), що розташовані у 4 містах України, у тому числі: м. Маріуполь Донецької області, м. Сєверодонецьк та Старобільськ Луганської області, м. Нова Каховка Херсонської області.

У режимі ускладненого контролю та використання через розташування або наближення до території активних бойових дій перебувають 6 об'єктів нерухомості (921,9 кв. м, або 4,2 % від площ офісних приміщень на балансі Держенергонагляду), у тому числі: м. Куп'янськ Харківської області, м. Бахмут, м. Покровськ, м. Костянтинівка, м. Краматорськ, м. Херсон.

На виконання Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» Держенергонагляд здійснює повноваження у сфері мобілізаційної підготовки.

Протягом 2022 року здійснено мобілізаційне планування заходів Держенергонагляду на особливий період. На виконання Указу Президента України щодо введення воєнного стану в Україні, Закону України щодо правового режиму воєнного стану, відповідно до мобілізаційного плану на особливий період Держенергонагляд переведено на функціонування в умовах особливого періоду.

Згідно з планом Держенергонагляд здійснює виконання завдань, визначених Положенням про Державну інспекцію енергетичного нагляду України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2018 року № 77 «Деякі питання Державної інспекції енергетичного нагляду України» (зі змінами), та Законом України «Про функціонування паливно-енергетичного комплексу у особливий період».

Заходи військового обліку військовозобов'язаних Держенергонагляду

Протягом 2022 року своєчасно направлялися до ТЦК та СП повідомлення щодо прийнятих/звільнених працівників та щодо змін облікових даних працівників. Призвані на військову службу до військових частин Збройних Сил України та Територіальної оборони 13 військовозобов'язаних працівників Держенергонагляду.

У 2022 році після введення воєнного стану та протягом періоду використання приміщень органу силами тероборони у Держенергонагляді продовжували здійснюватися необхідні заходи щодо функціонування інформаційно-комунікаційних систем (ІКС), дотримання їх відповідного рівня кібербезпеки державного органу та забезпечувати їх повну працездатність, цілісність і доступність.

Забезпечено виконання рекомендацій ГШ, СБУ, ДСЗ щодо кіберзахисту та відповідне інформування про це.

Виконано перенесення ІКС у хмару, побудований гібридний датацентр (за межами України) та запуск ключових (критичних для роботи органу) систем у хмарному середовищі у режимі online.

Представники Держенергонагляду взяли участь у заходах і навчаннях з підвищення кваліфікацій щодо кібербезпеки та отримали відповідні сертифікати.

Незважаючи на обмеження воєнного стану, наявні людські, фінансові та технічні ресурси, Держенергонаглядом вживаються всі необхідні та можливі заходи щодо підвищення рівня захисту від кіберзагроз та кібератак, ведеться постійний моніторинг стану ІКС, у тому числі щодо виявлення кібератак та вірусів, здійснюються упереджувальні заходи, спрямовані на забезпечення захисту інформації.

Розроблено та затверджено План цивільного захисту Держенергонагляду на особливий період. Оновлено План евакуації персоналу в разі виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах апарату Державної інспекції енергетичного нагляду України.

Протягом року тривала робота комісії з питань надзвичайних ситуацій в Держенергонагляді та постійно проводилися навчання з питань охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту.

Відповідно до плану комплектування Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту ДСНС України, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, у 2022 році керівники, працівники структурних підрозділів Держенергонагляду пройшли навчання з питань цивільного захисту.

Також проведено навчання у спеціалізованих навчальних закладах для працівників Держенергонагляду за програмами «Охорона праці», «Пожежна безпека, робота на висоті». Здійснено перевірку знань інспекторського складу Держенергонагляду в комісіях Держенергонагляду з питань охорони праці, пожежної безпеки та технічної експлуатації. Організовано практичні та теоретичні навчання співробітників Держенергонагляду щодо надання першої

домедичної допомоги та добровільну здачу крові працівниками Держенергонагляду для потреб військових.

Перспективні плани

З метою реалізації покладених на відомство завдань та забезпечення споживачів якісним, безперебійним і безпечним енергопостачанням Держенергонаглядом відповідно до статті 5 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» підготовлено Річний план здійснення заходів державного нагляду (контролю) Державної інспекції енергетичного нагляду України на 2023 рік у галузі електроенергетики, та затверджено наказом Держенергонагляду від 30 листопада 2022 року № 169 «Про затвердження Річного плану здійснення заходів державного нагляду (контролю) Державної інспекції енергетичного нагляду України на 2023 рік».

Також розроблено План роботи Державної інспекції енергетичного нагляду України на 2023 рік (містить 105 завдань), який затверджено Міністром енергетики України 09 січня 2023 року.

Опрацьовується питання розширення повноважень та забезпечення дієвого впливу та контролю Держенергонагляду за господарською діяльністю суб'єктів господарювання у галузі газопостачання в частині технічної експлуатації об'єктів постачання та розподілу природного газу, враховуючи те, що відомство вже реалізовує державну політику в сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики і теплопостачання.

Вживаються заходи щодо формування сучасної ризикоорієнтованої моделі державного енергетичного нагляду з метою наближення її до сучасних європейських стандартів.

Відповідно до Порядку підготовки, схвалення та виконання плану залучення зовнішньої допомоги Європейської Комісії у рамках ТАІЕХ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України, враховуючи першочергову необхідність адаптації законодавства України до положень права ЄС та його імплементації у контексті надання Україні статусу кандидата в члени ЄС, Державною інспекцією енергетичного нагляду України надано свої проєктні пропозиції:

- з метою отримання досвіду щодо практики імплементації технічних вимог до переходу з напруги 220В на 230В і процедури здійснення моніторингу та контролю якості та безпеки постачання електричної енергії безпосередньо на діючому обладнанні, в реальних умовах країни, яка його застосовує;

- у зв'язку з надходженням великої кількості електротехнічного обладнання з країн ЄС виникла необхідність роз'яснення питань щодо приведення технічної нормативної документації України у відповідність до законодавства та стандартів ЄС;

- необхідність у відповідності законодавству ЄС, стандартам ЄС, пріоритетам діяльності органу-бенефіціара, Кабінету Міністрів України та розробки законодавства для врегулювання відносин у сфері здійснення державного енергетичного контролю у галузях електроенергетики, газопостачання та у сфері теплопостачання в частині технічного стану

енергетичних об'єктів і мереж, енергетичного обладнання, їх експлуатації та обслуговування, забезпечення енергетичної безпеки держави та належного захисту прав споживачів.

Також Держенергонаглядом опрацьовано оновлену редакцію Стратегії енергетичної безпеки та надано пропозиції щодо відповідних змін, а саме доповнення Стратегії заходами, що виникають під час дії воєнного стану, та щодо відновлення енергетичного сектору в Україні. Принциповою метою заходів є організація роботи стосовно захисту об'єктів енергетичної інфраструктури, оскільки основним ризиком є їх руйнування.

Також метою Держенергонагляду є забезпечення подальшої діджиталізації та автоматизації процесів, зокрема щодо впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами (HRMIS) та можливого впровадження проекту «є-Інспектор».

У сфері енергетики з 24 лютого 2022 року Держенергонаглядом було ініційовано ряд регуляторних змін, спрямованих стабілізувати галузь та вирішити критичні проблеми, і цей процес наразі продовжується.